Nr. 263. w Środę dnia 9. Listopada 1864.

GAZETA W. XIĘSTWA POZNAŃSKIEGO.

PRZEDPŁATA: ćwierćrocznie dla miasta Poznania 1 Tal.

INSERATY: 1 Sgr. 3 Fen. od wiersza na ¼ szerokości przyjmują się tylko w Expedycyi.

Drukiem i nakładem Drukarni Nadwornéj W. Deckera i Spółki w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny: N. Kamieński w Poznaniu

Telegraficzne wiadomości Gaz. W. Ks. Pozn.

Hamburg, 8 List Aalborgska gazeta donosi, że w d. 5 b. m. wyruszył ostatni oddział pruskiej załogi pułku 10 z pocztą polową i telegrafem polowym. Tylko lazaret z chorymi i urzędnicy przy nim pozostaną jeszcze kilka dni w Aalborgu.

Aarhuus, 8 List. — Urzędowa gazeta ogłasza rozporządzenie gubernatora wojskowego Vogla von Falckensteina dozwalające pod zastrzeżeniem odwołania wyprowadzania koni, bydła, owsa i mąki rzannej.

Kopenhaga, 8 List. — Dziś odbyło się posiedzenie publiczne folkethingu, na którem toczyły się rozprawy nad potwierdzeniem traktatu pokojowego. Tylko Hage i Hammerich przemawiali przeciw przyjęciu traktatu. Większość jest za przyjęciem. Jutro ukończą się obrady.

Nowy Jork, 29 Paźdz. — Jenerał Grant z całą armią odbył rekonesans, aby walną stoczyć bitwę. — Price podobno został pobity i w skutek tego ścigany przez unionistów.

Berlin, 9 Listop. — Ministerstwo sprawiedliwości. Sędzia powiatowy Geissler w Grodzisku został zamianowany obrońcą prawa przy sądzie powiatowym w Kościanie, z wyznaczeniem mu na mieszkanie Kościana, sędzia powiatowy Schatz w Gostyniu obrońcą prawa przy sądzie powiatowym w Rawiczu, z wyznaczeniem mu na mieszkanie Gostynia, sędzia powiatowy Dr. Węclewski w Środzie obrońcą prawa przy sądzie powiatowym w Środzie, z wyznaczeniem mu zamieszkania w Środzie, a oraz wszyscy zarazem notaryuszami w departamencie sądu apelacyjnego w Poznaniu.

Berlin, 8 Listop. — Wedle dzienników dobrze poinformowanych jeszcze nie zapadła uchwała w naszem ministerstwie co do odpowiedzi na austryackie ultimatum w kwestyi polityczno handlowej.

— Kolońska gazeta odebrała francuzki tekst traktatu pokojowego zawartego między Danią i wielkiemi mocarstwami niemieckiemi. Jest to jeden z największych telegramów prywatnych, złożony z 4499 słów i w przeciągu 3 godzin odebrany z Berlina w Kolonii. Za ten telegram zapłaciła kolońska gazeta 120 tal.

— Dyrektor policyi pozasłużbowy Dr. Stieber otrzymał od cara Aleksandra za odkrycia we wielu śledztwach wytoczonych o fałszerstwo monety rosyjskiej order św. Anny 2 klasy.

— W Charité berlińskim (lazarecie) zdarzył się okropny przypadek w zeszły piątek wieczorem. W jednej izbie leżało czterech chorych cierpiących na delirium. Stróż widząc, że śpią, wyszedł na chwilę z tej izby, aby się przebrać na służbę nocną. Jeden z chorych bliski na pozór wyzdrowienia wstał z łóżka, rozerwał wiązadła, któremi był skrępowany, porwał w szaleństwie za krzesło i niem rozbił czaszki dwom związanym chorym. Jeden z nich na miejscu skonał, drugi w pół godziny. Trzeciemu tak rozbił głowę, że wątpią o jego wyzdrowieniu. Z trudnością tylko zdołano przemódz opór stawiany przez tego szaleńca.

Berlin, 3 Listopada. — Sąd stanu. Sprawa przeciw Polakom.

Dalszy ciąg wczoraj przerwanego posiedzenia.

Prezes: »Czy p. prokurator chce na to pytanie zaraz odpowiedzieć?«

Prokurator Mittelstädt: »Odpowiem zaraz. Nasamprzód muszę zwrócić obżałowanemu uwagę na to, że będąc oskarzonym o zbrodnię stanu, chcąc niechcąc trzeba zezwolić na to, że władze kompetentne zdadzą sąd o moralnem i publicznem prowadzeniu się. Że sąd takowy bywa czasem gorzki i ze stanowiska zwykłego, a nie sądowego nawet obrażającym, nie da się uniknąć. Że zaś ze sprawozdania landrata ustęp jeden w oskarzeniu umieszczono, stało się to dla tego, ażeby tłómaczenie się oskarzonego, jakoby urzędu »komisarza« ze względu gospodarczych lub innych obowiązków nie mógł był przyjąć, unieprawdopodobnić. Oskarzenie ze swego stanowiska nie uważało za prawdopodobne, ażeby obżałowany, którego władze w ten sposób charakteryzują, z podobnych przyczyn nie miał był przyjąć urzędu ofiarowanego mu w zaufaniu. Gdyby oskarzony był mężem, o którymby urząd landrata się wyrażał, że z wielką gorliwością i pilnością krząta się około swych interesów prywatnych, np. około administracyi swych dóbr lub wielkiego majątku itd., natenczas wymówka oskarzonego byłaby prawdopodobną, lecz podobne świadectwo władzy to umożebnia. Taki jest związek, i dla tego sąd landrata w oskarzeniu przytoczono.«

Obrońca rzecznik Elven: »Pozwalam sobie zauważyć, że przy śledztwie nie można zakazać kierującym śledztwem władzom postawienia podobnych twierdzeń, jak się to stało w śledztwie przedwstępnem. Pojmuję to dobrze, że prokuratorya oświadcza z uznania godną otwartością: podobne doniesienia są nam potrzebne, a mianowicie w specyalnym tym przypadku, ażeby tłómaczenie się obżałowanego, jakoby dla stósunków prywatnych urzędu mu ofiarowanego nie przyjął odeprzeć. Pojmowanie takie zupełnie jest słuszne, jeżeli się opiera na prawdziwych i udowodnionych faktach. Jeżeli zatem prokuratorya jest w stanie zarzuty obdłużenia i lekkomyślnego życia p. obżałowanego udowodnić przytoczeniem faktów pewnych i czynów nie dających się zaprzeczyć, natenczas nic nie mam przeciwko temu, że podobne obwinienia w oskarzenie przejdą, przecież stanowczo zastrzedz się muszę w tym, jako też w innych przypadkach, ażeby li tylko doniesienie któregokolwiek urzędu landratowskiego bez pozytywnego uzasadnienia wystarczyć miało do osądzenia stanowczego w ten sposób postępowania obżałowanego. Postępowanie podobne uważam za niedozwolone.«

Prezes (do obżałowanego): Zechciej się pan oświadczyć co do faktów zawartych w oskarzeniu.

Obżał. Połczyński: Pomiędzy papierami hr. Działyńskiego znaleść się miała notatka, wykazująca, że jestem zapisany jako komisarz na powiat bydgoski. O tem dowiedziałem się po pierwszy raz od mego pierszego sędziego śledczego w Bydgoszczy; oświadczyłem też natychmiast, że o związku narodowym, na którego czele hr. Działyński miał stać, nic niewiem. Dodałem następnie, że kilka tygodni przed mojem uwięzieniem przybył do mnie młody człowiek, który się Ugadowski nazwał, i oświadczył mi, że ma do mnie tajne zlecenie. Na co odrzekłem, że ani czas, ani stósunki mi nie pozwalają na branie udziału w podobnych sprawach. Młodzieniec ten dodał, iż go zapewniano, że podobne zlecenia przyjmę. Na co mu oświadczyłem: Żałuję mocno, żeś pan podróż tę napróżno odbył, zleceń tych nie przyjmę. 1 pan ten odjechał. To samo oświadczyłem drugiemu sędziemu śledczemu w Poznaniu i dziś przytem pozostaję. Nie pojmuję prawdziwie, zkąd oskarzenie do tego przychodzi kłaść tak wielką wagę na notatkę czyjąś, nie mając żadnego innego dowodu. Tak samo mogła trzecia jaka osoba zapisać notatkę, np. że p. Adlung i p. Krüger otrzymują za każdego uwięzionego Polaka po 300 rubli sr. od rządu rosyjskiego. Czyby sąd znalazł w tem wystarczający dowód.

Prok. Mittestaedt: Panie prezesie, upraszam o zakazanie obżałowanemu podobnych orzeczeń.

Prezes (do obżałowanego): Czy pan chciałeś przez to powiedzieć, że pp. Adlung i Kruger przyjęli podobną rolę na siebie?

Obrońca rzecznik Elven: bynajmniej, twierdzę, że obżałowanego wcale nie zrozumiano.

Obżałowany Połczyński: Przedstawiam to tylko jako porównanie, że na notatki trzecich osób wagi kłaść nie można.

Prokurator Mittelstaed: Nie znajduję żadnej różnicy w tem, czy podobne kalania są hipotetycznie, czy też wprost rzucone.

Prezes: Wzywam pana, ażebyś się wystrzegał podobnych porównań i oświadczam mu, że podobne orzeczenia wcale nie są stósowne.

Obżał.: Nie zrobię już więcej podobnego porównania.

Po okazaniu obżałowanemu w mowie będącej karteczki, przemawia tenże w dalszym ciągu co następuje: Nie wiem co ma to znaczyć, lecz mniemam, że prawy i uczciwy człowiek pewnego wniosku ztąd wyprowadzić nie może. Mniemam również, że nawet pp. Post, Krüger, Adlung, Mittelstaedt i Barensprung nie mogą z tego nic pewnego wnioskować. Te same zarzuty czyniono również współobżałowanemu Grabowskiemu. Te same bowiem pozycye i w jego oskarzeniu zamieszczono.

Oskarzenie zarzuca następnie p. Połczyńskiemu, jakoby przesłał był z powiatu bydgoskiego hr. Działyńskiemu 300 tal., drugi raz 302. Te same pozycye przytoczone są w oskarzeniu p. Grabowskiego. Obżałowany oświadcza, że ponieważ o komitecie nic nie wie, nie mógł też komitetowi żadnych pieniędzy przesyłać. Prezes konstatuje, że w pugila-

resie hr. Działyńskiego w rzeczy samej nie ma wymienionej osoby, która sumy te z powiatu bydgoskiego złożyła. (Dok. nast.)

Francya.

Paryż, 6 Listop. — Jak dawniej konwencya wrześniowa, tak teraz depesze z powodu niej wymienione dają sposobność do polemiki. E. Girardin pisze w la Presse, że polityka mglista Drouyna we względzie Rzymu nietylko, że niepolepszyła, ale pogorszyła całą sprawę. Francya po latach piętnastu postanowiła nakoniec Rzym opuścić, jest to naga prawda, czemu do niej się otwarcie przyznaje? Czemuż nie oświadcza papieżowi bez ogródki, że Francya wyrzeka się go bronić przeciw mocarstwom cywilizacyi i postępu. Takie oświadczenie jest jedyną i ostatnią ucieczką, jaka pozostaje rządowi francuskiemu, aby znieść opór i powątpiewanie papieża. Czemuż to położenie osłabiać, okrywać obłokiem, zamiast je w całej jasności wyłożyć? La France natomiast na to odpowiada, że byłoby to urojeniem, gdyby rozumiano, że cesarz opuści papieża. To stać się nigdy nie może, ale papież stanąć powinien na czele cywilizacyi i postępu i t. d.

— Kolońska gazeta pisze: wiadomości o powstaniu w weneckiem nadchodzą tu sprzeczne. Za rzecz pewną atoli podać możemy, że Menotti Garibaldi, jeden z synów jenerała, bierze udział w powstaniu. Wedle ostatnich wiadomości, stanął Menotti na czele jednego hufca, który miał napaść na Wenecyą. Garibaldi znajduje się jeszcze na Kaprerze. Mazziniego spodziewają się we Włoszech.

Hiszpnaia.

Madryt, 1. Listopada. — Książe Asturyi, następca tronu hiszpańskiego kończy lat siedem, i od tej daty wychowanie jego, jak opiewają dekreta królowej matki jego ma być prowadzone podług planu specyalnego w duchu przeważnie militarnym. Przedstawienie ministeryalne poprzedzające dekreta, powiada, że wojny dotychczasowe, które wypływały z zepsucia równowagi politycznej, mimo swej natury niszczącej uważane są przez myślicieli za lekką tylko próbę owych wojen, jakich się obawiać i oczekiwać należy. Tak więc — mówi przedstawienie na innem miejscu — wychowanie książąt jest dzisiaj przeważnie militarnem pod każdym względem, a monarchowie narodów wojowniczych sami dowodzić zwykli armiami na polach bitew. Sprawozdanie Narvaeza, na którem opierają się dekreta edukacyjne królowej, o ile się ono odnosi do do szczególnego przypadku, to jest do wychowania królewicza hiszpańskiego, dotyka niejako domowej sprawy dworu hiszpańskiego; lecz po za tym obrębem uderzają w niem inne okoliczności, ogólniejszego znaczenia, to jest przewidywanie epoki wojen jako nieuniknionej, a mającej przywieść Europę do równowagi sił; następnie zaś wychowanie w ogóle książąt krwi we wszystkich krajach Europy.

Tak więc pierwszy minister hiszpański przewiduje, że obecne położenie Europy musi sprowadzić kiedyś wielką ogólną wojnę w której i Hiszpania, dziś jeszcze stojąca na uboczu i nie wmięszana w główne kwestye europejskie, weźmie czynny udział, a zatem winna się do tego udziału przysposobić nietylko organizacyą militarną, ale oraz i militarnem wychowaniem następcy tronu, Jak w wielkich epokach przesilenia królowie będą musieli na czele wojsk bronić praw swoich i swoich ludów niepodległości, a sztuka wojenna, nie zaś sztuka rządzenia o ich wartości stanowić będzie.

Wiadomości rozmaite.

— W Berlinie urządzono Instytut Fizjologiczny dla roślin, pod kierunkiem Professora Doktora Karstena, ażeby uczniowie Uniwersytetu i Szkoły Rólniczej, mieli sposobność pożądaną do poznania organizmu roślin, w skutek własnych doświadczeń, za pomocą mikroskopu, i do sądzenia o funkcyach organizmu roślin.

— Zmiana systematu wychowania kobiet i nadanie mu więcej praktycznego kierunku, coraz bardziej na Zachodzie zajmuje ludzi myślących. Nietylko na kongresie nauk społecznych w Amsterdamie, wiele w tym przedmiocie rozprawiano, ale nawet w poblizkim Wrocławiu, na niedawnem zebraniu stowarzyszonych przemysłowców i rękodzielników, wiele się zajmowano tym przedmiotem i postanowiono starać się o kształcenie kobiet w takim zawodzie lub rzemiośle, coby im sposób do życia zapewniły, i w tym kierunku już prowadzić szkoły żeńskie, gdzie obok innych przedmiotów uczonoby buchhalteryi i rysunków, a nadto uradzono wyjednać kobietom zajęcia w biórach pocztowych, telegraficznych, oraz drukarniach.

— W miasteczku Cavaillon są bardzo dobre melony, które nawet do Paryża przesyłają. Urząd municypalny postanowił tam założyć bibliotekę dla użytku robotników. Udał się do Aleksandra Dumasa z prośbą, aby dla przykładu przesłał które z dzieł swoich. Dumas polecił natychmiast księgarzowi, aby kilkaset tomów jego prac drukowanych przesłał do Cavaillon, ale pod tym warunkiem, że urząd municypalny, tego miasteczka w protokóle postanowi, iż pokąd Aleksander Dumas żyć będzie, corocznie mu na jego koszt przesyłać będzie dwanaście melonów. -- Dowcipna wymiana płodów umysłowych z ogrodowemi. — Żart godny Dumasa.

Przybyli do Poznania dnia 9 Listopada.

BAZAR: hr. Kwilecki z Kwilcza, hr. Mielżyński z Chobienic, Dziembowski z Polski, hr. Skórzewska z M. Jeziór, pr. Stankowski z Barcina.

HOTEL DU NORD: Klaus z Szamotuł, Skotorowska z Komorza, Zandrowicz z Sadów, Tyszkiewicz z Grylewa.

POD CZARNYM ORŁEM: Jakubowicz z Linia, Krzyżański z Orzembkowa, Szaal z Czarnkowa.

HOTEL PARYSKI: Metzke z Dziekanowic, Leuschner z Babina, Byczyński z Czarnkowa Dąbrowski z Radłowa.

POD TRZEMA LILIAMI: Knoll z Grodziska, Jordan z Wrączyna.

OBWIESZCZENIE.

W miesiącu Listopadzie b. r. poniżéj wymienieni piekarze sprzedawać będą chleb żytni i bułki po następujących najcięższych wagach:

1) Chleb za 5 Sgr.	funt.	łut.
Paweł Kubicki, Rybaki Nr. 25., ...	6	—
Józef Rychlicki, ul. Półwiejska Nr. 16.,	5	28
Jędrzéj Wyrembski, Rybaki Nr. 21., . .	5	8

2) Bułki za 1 Sgr.	łut.
Józef Rychlicki, ul. Półwiejska Nr. 16., .	20
Zygmunt Bamberg, Stawna ulica Nr. 5. .	18
Emil Thiedemann, ul. Szeroka Nr. 7., . .	18

Zresztą odwołuje się do taks pieczywa na miejscach sprzedaży wywieszonych.

Poznań, dnia 5. Listopada 1864.

Król. Prezes Policyi.
v. Baerensprung.

OBWIESZCZENIE.

Posiadaczy listów zastawnych Wielkiego Xięstwa Poznańskiego zawiadomiamy niniejszém, że losowanie $3\frac{1}{2}$ % listów zastawnych za Św. Jan 1865 do funduszu umorżenia potrzebnych

w dniu 19. Listopada 1864.

o godzinie 9ej z rana w izbie posiedzeń naszych się odbędzie i wykaz wylosowanych listów zastawnych tego samego dnia w lokalu naszym, a następnego na Giełdzie Berlińskiej i Wrocławskiej wywieszonym zostanie.

Poznań, dnia 5. Listopada 1864.

Dyrekcya Jeneralna Ziemstwa.

Stowarzyszenie kupieckie w Poznaniu.

Zgromadzenie dnia 9. Listopada 1864.

Żyto (węcpel po 25 szefli) niżej. Na Listopad $29\frac{2}{2}$ list. $\frac{7}{12}$ pien., na Listopad Grudzień $29\frac{2}{3}$ list. $\frac{7}{12}$ pien., na Grudzień Styczeń 1865 30 list. $29\frac{5}{4}$ pien., na Styczeń Luty $30\frac{1}{3}$ list. $\frac{1}{6}$ pien., na Luty Marzec $30\frac{1}{2}$ list. $\frac{1}{6}$ pien., na wiosnę $31\frac{5}{12}$ list. $\frac{1}{4}$ pien.

Okowita (beczka 8000 proc. Trallesa) lepiej. Na Listopad $12\frac{1}{6}$ list. i pien., na Grudzień $12\frac{1}{4}$ list. $\frac{5}{24}$ pien., na Styczeń 1865 $12\frac{5}{12}$ list. $\frac{1}{3}$ pien., na Luty $12\frac{7}{12}$ list. $\frac{1}{2}$ pien., na Marzec $12\frac{3}{4}$ list. $\frac{2}{3}$ pien., na Kwiecień $12\frac{5}{6}$ pien.

Wiadomości handlowe.

Berlin, 8. Listopada.

Pszenica 46—59 tal.

Żyto na Listopad i Listopad Grudzień $33\frac{5}{8}$ do $\frac{3}{8}$ tal., na Grudzień Styczeń $34\frac{3}{4}$ tal., na wiosnę $34\frac{7}{8}$—$\frac{3}{4}$ tal., na Maj Czerwiec 36 tal., na Czerwiec Lipiec $36\frac{3}{4}$ tal.

Jęczmień wielki i mały 27—33 tal.

Groch do gotowania 46—50 tal.

Groch na pastwę 46—50 tal.

Rzep zimowy 93 tal.

Okowita na Listopad i Listopad Grudzień $13\frac{1}{8}$—$\frac{1}{12}$—$\frac{1}{8}$ tal., na Grudzień Styczeń $13\frac{1}{6}$ tal., na Styczeń Luty $13\frac{7}{24}$—$\frac{1}{4}$ tal, na Kwiecień Maj $13\frac{23}{24}$—$\frac{7}{8}$—$\frac{11}{12}$ tal., na Maj Czerwiec $14\frac{1}{6}$—$\frac{1}{8}$ tal., na Czerwiec Lipiec $14\frac{1}{12}$ do $\frac{1}{2}$ tal.

CENY TARGOWE w mieście Poznaniu.	dnia 9. Listopada. 1864 r. od			do		
	tal.	sgr.	fn.	tal.	sgr.	fn
Pszenicy pięknéj, szefel po 16 garn.	2	1	3	2	3	9
Pszenicy średniéj	1	22	6	1	26	3
Pszenicy ordynaryjnéj	1	17	6	1	20	—
Żyta przedniego, szefel	1	8	—	1	10	—
Żyta lżejszego	1	6	6	1	7	—
Jęczmienia dużego, szefel	1	5	—	1	10	—
Jęczmienia małego	1	2	6	1	5	—
Owsa, szefel.	—	23	—	—	24	—
Grochu do gotowania, szefel . . .	—	—	—	—	—	—
Grochu na pastwę.	—	—	—	—	—	—
Rzep zimowy	—	—	—	—	—	—
Rzepik zimowy	—	—	—	—	—	—
Rzep latowy	—	—	—	—	—	—
Rzepik latowy	—	—	—	—	—	—
Tatarki, szefel	—	—	—	—	—	—
Koniczyna czerwona, cent. 100 fn.	—	—	—	—	—	—
Koniczyna biała	—	—	—	—	—	—
Ziemniaków, szefel.	—	9	—	—	11	—
Masła, garniec	2	12	6	2	20	—
Siana, centnar	—	—	—	—	—	—
Słomy, kopa po 100 funt. w. Z. c.	—	—	—	—	—	—
Oleju rzepiowego, cent. po 100 fn.	—	—	—	—	—	—

Spirytus.

Beczka 100 kwart 80 % Tralles.

	Tal.	Sgr.	F.	do	Tal.	Sgr.	F
Dnia 8. Listopada.	11	28	9	do	12	3	9
„ 9. „	12	—	—	„	12	3	9

Kommissya do ustanowienia ceny spirytusu.